

**AB „KN ENERGIES“
SUBAČIAUS SKYSTŲ ENERGIJOS PRODUKTŲ TERMINALAS**

VISUOMENEI PRIVALOMA PATEIKTI INFORMACIJA

AB „KN Energies“ Subačiaus skystų energijos produktų terminalas (toliau – Subačiaus SEPT) įsikūręs Kunčių kaime, Kupiškio raj. Adresas korespondencijai Kunčių k, Subačiaus sen., Kupiškio raj., LT-40400, info@kn.lt.

Subačiaus SEPT yra aukštesniojo lygio pavojingas objektas, kuriam, vykdant Didelių pramoninių avarių prevencijos, likvidavimo ir tyrimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 17 d. nutarimu Nr. 966 reikalavimus yra parengta, suderinta ir pateikta kompetentingai institucijai objekto saugos ataskaita bei vidaus avarinis planas.

Pagrindinė Subačiaus SEPT veikla – saugoti ir tvarkyti VšĮ „Lietuvos energetikos agentūros“ patikėjimo teise priklausančias valstybės atsargas, įgyvendinant ES ir nacionalinės teisės aktų reikalavimus, užtikrinti laikomų produktų privalomųjų kokybės standartų ir techninių sąlygų reikalavimus, saugiai eksploatuoti ir tvarkyti įmonei priklausantį turtą. Subačiaus SEPT pagal sutartis su komercinėmis įmonėmis į automobilines ir geležinkelio cisternas krauna ir iš jų iškrauna naftos ir chemijos produktus.

Subačiaus SEPT pavojingosios medžiagos atvežamos geležinkelio arba automobalinėmis cisternomis supumpuojamos į talpyklas, o po tam tikro laiko pakraunamos į geležinkelio arba automobilines cisternas ir išvežamos.

Subačiaus SEPT pavojingosios medžiagos

Pagal pavojingų krovinių klasifikaciją Subačiaus SEPT perkraunamas benzinas, dyzelinas, etanolis priskiriami pavojingų krovinių trečiajai klasei (liepsnieji skysčiai). Pagal degumą iš perkraunamų produktų pavojingiausias yra benzinas, kuris priskiriamas 1 kategorijos degiesiems skysčiams. Etanolis yra 2 kategorijos degusis skystis, o dyzelinas 3 kategorijos degusis skystis. Naftos produktai ir jų garai yra kenksmingi gyviems organizmams. Žmogus gali apsinuodyti nurijęs naftos produktų ar kvėpuodamas jų garais. Naftos produktų garai erzina gleivinę, sukelia perštėjimą gerklėje, galvos svaigimą, apsvaigimo jausmą, akių vokų paraudimą. Benzine yra toksiškų antrosios kategorijos konkerogeninių medžiagų, kurios, patekusios į žmogaus organizmą, gali kauptis ir sukelti vėžinius susirgimus. Ūminio poveikio naftos produktai neturi.

Naftos produktų garai, kitaip vadinami lakiaisiais organiniais junginiais (LOJ), turi charakteringą angliavandenilių kvapą. Šie garai sunkesni už orą, todėl gali susikaupti žemesnėse vietose, rūsiuose, tuneliuose.

Didžiausia leistina ribinė aplinkos oro užterštumo vertė (RUV) gyvenamosios aplinkos ore yra 5 mg/m³, o žmogus pradeda jausti LOJ kvapą, kai ore jų koncentracija yra tik 0,3 mg/m³. Taigi, naftos produktų kvapas gali būti užuodžiamas žymiai anksčiau, kai LOJ koncentracija yra mažesnė už RUV.

Subačiaus SEPT vykdomas paviršinio ir požeminio vandens kokybės monitoringas bei iš stacionarių taršos šaltinių išmetamų/išleidžiamų teršalų monitoringas.

Galimų avarijų pobūdis ir padariniai

Terminale galimos avarijos yra naftos produktų išsiliejimas į aplinką, LOJ sproginimas ir gaisras. Nuo išsiliejusių naftos produktų LOJ žmonės gali apsinuodyti, LOJ sproginimo atveju žmonės gali nukentėti nuo sproginimo bangos, o gaisro atveju gali nukentėti nuo karščio ir apsinuodyti degimo produktais.

Jei LOJ koncentracija ore yra didesnė negu $30\,000\text{ mg/m}^3$, sproginimas gali įvykti nuo bet kokio ugnies šaltinio (nuorūkos, trumpo elektros jungimo, kibirkšties ir kt.). Benzino garai gali užsidegti, kai aplinkos temperatūra yra ne tik teigiama, bet ir neigiama (iki -40°C). Mažiau pavojingi gaisro atžvilgiu – etanolis, dyzelinas.

Degant naftos produktams, išsiskiria degimo procesui būdingi produktai:

- Anglies monoksidas CO,
- Anglies dioksidas CO₂,
- Azoto oksidai NO_x,
- Sieros dioksidas SO₂,
- LOJ – nesudegę naftos produktų garai,
- Kietosios dalelės (suodžiai).

Subačiaus SEPT pasirengimas reaguoti į avarijas

Subačiaus SEPT saugos ataskaitoje yra išnagrinėtos stambių avarijų priežastys ir pasekmės, apskaičiuotos avarijų tikimybės bei įvertintas Subačiaus SEPT pasiruošimas reaguoti į tokias avarijas. Subačiaus SEPT įdiegtos prevencijos, kontrolės, avarijų išvengimo ir pasekmių sušvelninimo priemonės atitinka normatyvinius reikalavimus, keliamus tokioms įmonėms. Reagavimui į incidentus ir avarijas parengtas vidaus avarinis planas, nustatantis avarijų lokalizavimo ir likvidavimo eigą bei specialiųjų tarnybų informavimo ir ryšių su jomis palaikymo tvarką.

Kupiškio rajono savivaldybės administracija yra parengusi išorės avarinį planą, nustatantį savivaldybės pajėgų koordinavimą ir gyventojų informavimą, įvykus avarijai Subačiaus SEPT.

Kaip įvykus avarijai bus informuojama visuomenė

Apie Subačiaus SEPT pramoninę avariją bus pranešta pagal schemą, pateiktą vidaus avariniame plane. Aplinkiniams gyventojams apie įvykusią pramoninę avariją bus pranešta sirenos gausmu. Kupiškio rajono Subačiaus seniūnijos ir Panevėžio rajono Karsakiškio seniūnijos gyventojus, gyvenančius 0,93 km spinduliu nuo Subačiaus SEPT, informuos minėtų seniūnijų darbuotojai.

Remiantis pateikta Subačiaus SEPT specialistų operatyvia informacija pranešime bus nurodyta: kurioje vietoje įvyko avarija (gaisras), kokie naftos produktai išsiliejo ar užsidegė, kokios krypties vėjas pučia ir į kurią pusę neša teršalų debesį, ką privalo daryti darbuotojai ir gyventojai, patenkantys į pavojingą zoną.

Kaip elgtis įvykus avarijai Subačiaus SEPT

Gyventojai privalo likti patalpose, uždaryti ir kuo labiau užsandarinti lauko duris, langus, balkonus, orlaides bei ventiliacijos angas. Laukiant tolimesnės informacijos reikia saugoti kvėpavimo organus: užsidėti ant burnos ir nosies marlės-vatos raištį ar sušlapintą rankšluostį.

Gavus nurodymą (pasiūlymą) laikinai išvykti iš namų, išjungti visus energijos šaltinius, užgesinti ugnį krosnyje. Išeinant iš užterštos zonos, eiti statmenai vėjo kryptčiai (kad vėjas pūstų į šoną), tik atviromis vietomis, vengti daubų, uždarų kiemų, siaurų gatvelių, tankiai krūmais užsodintų vietų ir nebėgti.

Atsižvelgiant į ekstremaliosios situacijos mastą ir pavojų gyventojams, gali būti priimtas sprendimas gyventojus evakuoti. Tuomet gyventojai privalo tiksliai vykdyti avarinių tarnybų ir evakavimo organizatorių nurodymus.

Šią ir papildomą informaciją galite rasti įmonės internetinėje svetainėje adresu: <https://www.kn.lt/zmones-ir-tvari-veikla/saugos-informacija-visuomenei/3945> arba [Pavojingųjų objektų sąrašas - Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos \(lr.v.lt\)](#).

Subačiaus SEPT planiniai patikrinimai

Subačiaus SEPT, kaip aukštesniojo lygio pavojingąjį objektą, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos sudaryta komisija tikrina kasmet. Subačiaus SEPT paskutinio planinio patikrinimo data yra skelbiama Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento interneto svetainėje adresu [Pavojingųjų objektų sąrašas - Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos](#).

Kur teikiama smulkesnė informacija

Interesantai, norintys susipažinti su Subačiaus SEPT saugos ataskaita, vidaus avariniu planu, planinių patikrinimų rezultatais ir jų grafiku, turi atvykti į Subačiaus SEPT arba paskambinti tel. +370 459 55200. Gavus tokį prašymą, bus suderinta interesanto atvykimo data ir laikas.

Su AB „KN Energies“ Subačiaus SEPT visuomenei pateikti privaloma informacija ir išorės avariniu planu taip pat galima susipažinti: [AB „KN Energies“ Subačiaus skystų energijos produktų terminalo visuomenei privaloma pateikti informacija | Kupiškio rajono savivaldybė](#).